

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA

MÁSODIK SZEKCIÓ

KERÉKGYÁRTÓ kontra Magyarország ügy

(47355/99 sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2003. december 16.

Ezen határozat az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdésében foglalt körülmények beálltával válik véglegessé. Szerkesztői változtatás alá eshet.

A Kerékgyártó kontra Magyarország ügyben

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

J.-P. COSTA, *elnök*
A.B. BAKA,
GAUKUR JÖRUNDSSON,
L. LOUCAIDES,
C. BÎRSAN,
K. JUNGWIERT,
M. UGREKHELIDZE, *bírák*
és T.L. EARLY, *a Szekció hivatalvezető-helyettese,*

2003. május 13-án és november 25-én tartott zárt ülésén
az utóbbi időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy Magyarország ellen benyújtott kérelem (47355/99 sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (az "Egyezmény") 34. cikke alapján egy magyar állampolgár, Kerékgyártó Miklós (a "kérelmező") 1998. december 2-án terjesztett a Bíróság elé.

2. A Magyar Kormányt (a „Kormány”) képviselője, dr. Höltszl Lipót, az Igazságügyi Minisztérium helyettes államtitkára képviselte.

3. A kérelmező különösen azt állította, hogy polgári pere ésszerűtlenül hosszú ideig elhúzódott, megsértve az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését.

4. A kérelmet a Bíróság Második Szekciójára osztották (Bírósági Szabályzat, 52. § 1. bek.). A Bírósági Szabályzat 26. § 1. bekezdésének megfelelően e Szekción belül megalakult az ügyet elbíráló Kamara (Egyezmény 27. cikkének 1. bekezdése).

5. 2001. november 1-én a Bíróság megváltoztatta Szekcióinak összetételét (Szabályzat 25. § 1. bek.). Az ügyet az új összetételű Második Szekcióra osztották (Szabályzat 52. § 1. bek.).

6. 2003. május 13-án hozott határozatával a Bíróság részben elfogadhatónak nyilvánította a kérelmet.

7. A kérelmező és a Kormány is észrevételeket terjesztett elő az ügy érdemével kapcsolatban (Szabályzat 59. § 1. bekezdés).

A TÉNYEK

8. A kérelmező 1948-ban született és Budapesten él.

A. Az első per

9. 1993. július 7-én N. úr és N.-né asszony keresetet indított a kérelmező ellen a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt. A per egy olyan kölcsönszerződéssel volt kapcsolatos, amelyet a felek kötöttek. A felperesek színlelt szerződés címén kérték a lakásukkal kapcsolatos adásvételi szerződés érvénytelenítését, amelyet a kölcsön vissza nem fizetése esetére biztosítékként kötöttek. A kérelmező 1993. július 15-én terjesztette elő viszontkeresetét.

10. 1994. február 9-én, március 21-én és október 5-én, továbbá 1995. március 8-án a PKKB tárgyalást tartott.

11. 1995. március 13-án a PKKB ítéletet hozott, amelyben érvénytelenítette az adásvételi szerződést. A kölcsönszerződés tekintetében a bíróság csökkentette a felperesek kérelmező irányában fennálló tartozásának összegét.

12. 1995. március 22-én a felperesek fellebbeztek. Fellebbezésükben egyúttal magának a kölcsönszerződésnek az érvénytelenítését, és az 1995. március 13-i ítéletet ilyen értelmű kiegészítését is kérték. 1995. március 27-én a kérelmező fellebbezett.

13. 1995. március 29-én a kérelmező elfogultsági kifogást terjesztett elő, amelyet 1995. május 26-án a bíróság elutasított.

14. A Fővárosi Bíróság 1995. június 29-én és november 14-én tárgyalást tartott. A november 14-i tárgyaláson a bíróság felfüggesztette a fellebbviteli eljárást az 1995. március 13-i ítélet elsőfokú kiegészítéséig.

15. Az 1996. február 7-re és április 12-re kitűzött tárgyalást el kellett halasztani, mivel az egyik felperest többszöri próbálkozás ellenére sem sikerült megidézni.

16. 1996. október 9-i kiegészítő ítéletében a PKKB helyt adott a felperesek kiegészítés iránti kérelmének, s ennek megfelelően érvénytelenítette a kölcsönszerződést.

17. 1996. november 21-én a kérelmező fellebbezett. Ezt követően elfogultsági kifogást terjesztett elő a másodfokú bíróság ellen.

18. 1997. február 17-én a Fővárosi Bíróság elutasította a kérelmező által előterjesztett elfogultsági kifogást. A Fővárosi Bíróság folytatta a felfüggesztett eljárást, s 1997. július 8-án tárgyalást tartott. A tárgyaláson a kérelmező fenntartotta elfogultsági kifogását.

19. 1997. szeptember 4-én a bírák elfogultnak nyilvánították magukat és lemondtak az ügy tárgyalásáról.

20. Az 1998. január 22-re kitűzött tárgyalást az újonnan kijelölt bíró betegsége miatt el kellett halasztani. 1998. június 2-án tárgyalásra került sor.

21. 1998. június 9-én elfogadott másodfokú ítéletében a Fővárosi Bíróság lényegében helyben hagyta az elsőfokú ítéletet.

22. 1998. szeptember 3-án a kérelmező felülvizsgálati indítványt terjesztett elő.

23. 1999. február 23-án a Legfelsőbb Bíróság a kérelem kiegészítését rendelte el, s kísérletet tett arra, hogy a felpereseket értesítse a felülvizsgálati indítványról. Ezt követően a bíróság ügygondnokot rendelt ki a felperesek részére. Az ügygondnok 1999. december 22-én terjesztette elő a felperesek ellenkérelmét.

24. 2000. április 4-én a Legfelsőbb Bíróság elutasította a kérelmező felülvizsgálati indítványát. A határozat kézbesítésére 2000. július 17-én került sor.

B. A második per

25. 1994. október 11-én a kérelmező a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt pert indított a fent említett kölcsönszerződés kezesei, S. úr és S-né asszony ellen. 1994. október 26-án a bíróság hiánypótlást rendelt el. A kérelmező 1994. december 5-én tett eleget a bírósági végzésben foglaltaknak.

26. Az 1995. július 18-i tárgyaláson a PKKB helyt adott a kérelmező keresetének, és az alpereseket 610.000 forint kifizetésére kötelezte.

27. 1995. augusztus 21-én az alperesek fellebbeztek. A bíróság a fellebbezéssel kapcsolatban hiánypótlást rendelt el. Kérelmükre a Fővárosi Bíróság 1995. november 20-ig meghosszabbította a hiánypótlás határidejét.

28. 1996. május 20-án a Fővárosi Bíróság tárgyalást tartott és elutasította az alperesek fellebbezését.

29. 1997. december 16-án a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati eljárásban hatályon kívül helyezte a másodfokú határozatot azzal az indoklással, hogy a kölcsönszerződés érvényessége a perbeli jogvita előkérdését képezte.

30. A folytatódó perben a Fővárosi Bíróság 1998. május 20-án felfüggesztette az eljárást az N. úr és N-né asszony által a kérelmező ellen indított, fent említett eljárás befejezéséig.

31. Azt követően, hogy a Legfelsőbb Bíróság az első ügyben 2000. április 4-én meghozta felülvizsgálati határozatát, a Fővárosi Bíróság folytatta az eljárást, s az alperesek fellebbezését 2001. január 31-én elutasította. A határozat ellen nem terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet.

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 6. CIKKE 1. BEKEZDÉSÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

32. A kérelmező panaszolta, hogy pere ésszerűtlenül hosszú ideig elhúzódott, megsértve az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését, amelynek releváns része kimondja:

„Mindenkinek joga van arra, hogy...bírság...ésszerű időn belül... hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában...”

33. A Kormány vitatja a panaszt.

A. A figyelembe veendő időszak

34. A Bíróság megjegyzi, hogy a szóban forgó két eljárás 1993. július 7-én, illetve 1994. október 11-én kezdődött. Az egyik eljárás 2000. július 17-én, a Legfelsőbb Bíróság határozatának kézbesítésével, a másik eljárás pedig 2001. január 31-én, a Fővárosi Bíróság határozatával záródott le.

35. Az első eljárás mintegy hét évig és három hónapig, a második eljárás pedig két bírósági szinten valamivel kevesebb mint 6 év és négy hónapig tartott.

B. Az eljárás hosszának ésszerű volta

36. A Bíróság emlékeztet arra, hogy az eljárás hosszának ésszerű voltát az ügy egyedi körülményeinek fényében és a Bíróság esetjogában lefektetett kritériumokra, különösen az ügy bonyolultságára, a felek és a releváns hatóságok magatartására, valamint arra tekintettel kell megítélni, hogy mi volt a per tétje a kérelmező számára (ld. pl. *Frydlender v. France* [GC], no. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII).

1. Az ügy bonyolultsága

37. A felek egyetértettek abban, hogy az ügy nem volt különösebben bonyolult. A Bíróság nem lát okot arra, hogy másképpen vélekedjék.

2. A kérelmező magatartása

38. A Kormány szerint a kérelmező maga is hozzájárult az első eljárás elhúzódásához azzal, hogy megalapozatlan elfogultsági kifogásokat terjesztett elő. A kérelmező ezt vitatta.

39. A Bíróság észrevételezi, hogy az első eljárásban a kérelmező 1995. március 29-én elfogultsági kifogást terjesztett elő, amelyet a bíróság 1995.

május 26-án elutasított. 1996. november 21-én ismételten elfogultsági kifogást terjesztett elő, amelyet a bíróság 1997. február 17-én elutasított. Ezek az eljárási indítványok tehát összesen legfeljebb öt hónap késedelmet okoztak. Az eljárás teljes hosszára figyelemmel a Bíróság nem tartja e késedelmeket jelentősnek. A második eljárást illetően a Bíróság úgy találja, hogy nem került sor a kérelmező terhére róható inaktív időszakra.

3. A bíróságok magatartása és a per tétje a kérelmező számára

40. A Kormány előterjesztette, hogy egyik ügyben sem került sor a hatóságok terhére róható, lényeges késedelemre. A második pert illetően a Kormány megerősítette, hogy az eljárás nem tekinthető túlságosan hosszúnak, mivel tárgya nem tette szükségessé, hogy a bíróságok különleges szorgalommal járjanak el, az eljárás felfüggesztését pedig az indokolta, hogy először a per előkérdésével kapcsolatos döntést kellett meghozni.

41. A kérelmező ezt vitatta. Különösen azt tartotta fenn, hogy az első perben 1994. október 4. és 1995. március 8., továbbá 1995. március 13. és 1996. október 9., valamint 1996. december 4. és 1997. szeptember 4. között nem történt előrelépés. Továbbá, a második pert a bíróság szükségtelenül függesztette fel csaknem két évre.

42. A Bíróság észrevételezi, hogy az első perben egy év és hét hónapos késedelemre került sor 1995. március 13. – amikor a PKKB meghozta ítéletét – és 1996. október 9. között, amikor a bíróság helyt adott az 1995. március 13-i ítélet kiegészítése iránti felperesi keresetnek azzal, hogy döntésében elrendelte a kölcsönszerződés érvénytelenítését. Ez a késedelem a nemzeti hatóságok terhére róható.

Továbbá, a második pert az első eljárás befejezéséig mintegy két évre felfüggesztették. Bár egy ilyen intézkedés elvileg indokoltnak tekinthető az igazságszolgáltatás megfelelő működése érdekében, a Bíróság úgy véli, hogy az első perben felmerült indokolatlan késedelem elkerülhetetlenül hatással volt a második eljárásra is. Ilyen körülmények között az ennek eredményeként keletkezett késedelem is a hatóságok terhére róható.

43. Tekintettel a fenti megfontolásokra a Bíróság úgy találja, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésében lefektetett „ésszerű idő” követelményét egyik eljárás esetében sem tartották tiszteletben. Ezért ezt a rendelkezést megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

44. Az Egyezmény 41. cikke kimondja:

„Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

45. A kérelmező 280.000.000 forintot követelt vagyoni és nem vagyoni kára megtérítéseként.

46. A Kormány előterjesztette, hogy a kérelmező követelése túlzott.

47. A Bíróság nem lát oksági kapcsolatot a megállapított jogsértés és az állított vagyoni kár között; ezért ezt az igényt elutasítja. Nem vagyoni kár tekintetében azonban 5.500 eurót ítél meg a kérelmező számára arra a tényre figyelemmel, hogy a kérelmezőről ésszerű módon feltehető, hogy a per elhúzódása szorongást váltott ki belőle.

B. Költségek és kiadások

48. A kérelmező 10.000.000 forintot követelt a költségek és kiadások megtérítéseként.

49. A Bíróság esetjoga szerint a kérelmező csak akkor jogosult költségei és kiadásai megtérítésére, hogyha bizonyítja, hogy e költségek ténylegesen és szükségszerűen felmerültek, s összegüket tekintve ésszerűek. A jelen ügyben a birtokában lévő információkra és a fenti kritériumokra figyelemmel a Bíróság ilyen címen 200 euró megítélését tartja ésszerűnek.

C. Késedelmi kamat

50. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális hitelkamatán kell alapulnia, s ahhoz további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették;
2. Megállapítja:
  - (a) hogy az alperes Kormánynak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik
    - (i) a nem vagyoni kár megtérítéseként 5.500 eurót (ötezer ötszáz eurót);
    - (ii) a költségek és kiadások megtérítéseként 200 eurót (kétszáz eurót);
    - (iii) és az ezen összegeket terhelő adók összegétkell kifizetnie a kérelmező számára az alperes Állam nemzeti valutájában, a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával;

(b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális hitelkamatát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összeg után;

3. *Elutasítja* a kérelmező igazságos elégtétellel kapcsolatos többi követelését.

Készült angol nyelven, az írásbeli kihirdetésre került 2003. december 16-án a Bírósági Szabályzat 77. § 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

T.L. EARLY
hivatalvezető-helyettes

J.-P. COSTA
elnök